

TYGODNIE I WYSTAWY BIBLIJNE — JAKO FORMY APOSTOLATU BIBLIJNEGO

Apostolat Biblijny wyraża się m. in. w takich formach, jak: Godzina Biblijna, Tygodnie i Wystawy Biblijne, wszelkiego rodzaju wykłady — poza studium seminaryjnym czy uniwersyteckim — konferencje i kazania o tematyce biblijnej, publikacje prac naukowych i popularno-naukowych o Piśmie św., rozpowszechnianie egzemplarzy Starego i Nowego Przymierza, literatury i periodyków poświęconych zagadnieniom biblijnym.

Dotychczas z mniejszym lub większym powodzeniem realizuje się u nas wyżej wymienione formy. Cieszy niewątpliwie fakt, iż Godzina Biblijna zdobywa, choć z trudem, prawo obywatelstwa w niektórych diecezjach, zarządzona czy zalecona przez Ordynariuszów. Przyjemnie odnotować prace biblistów o Godzinie Biblijnej publikowane w periodykach biblijnych i diecezjalnych, a także prace kapłanów-duszpasterzów, przeprowadzających Godzinę Biblijną w parafiach.

Mało jednak praktykowane są u nas Tygodnie i Wystawy Biblijne, choć jedna i druga forma jest doniosła i możliwa do przeprowadzenia w każdej parafii. Tym, może zapomnianym formom apostolatu biblijnego poświęcone są następujące sugestie.

Tygodnie Biblijne

Jak przeprowadzić TB? Najpierw sprawa czasu. Niewątpliwie najlepiej urządzić TB w miesiącu wrześniu, jako że miesiąc ten jest poświęcony w Kościele Katolickim (uroczystość św. Hieronima) Pismu św. jak również z racji, iż pora ta jest w naszych warunkach najbardziej korzystna duszpastersko (intensyfikacja życia po wczesach i urlopach letnich) a nawet klimatycznie (zazwyczaj pogodnie i ciepło). Na TB należy poświęcić II tydzień września (w pierwszym dominują sprawy katechizacji, nabożeństwa wstępne, spowiedź, nabożeństwa pierwszopiątkowe), wtedy i sam Tydzień przebiegnie sprawniej i zostanie jeszcze pół miesiąca, okres bardzo przydatny na pogłębienie TB przez Wystawę Biblijną i nawiązywanie do minionego Tygodnia.

TB powinien być zapowiadany już od kilku niedziel w ogłoszeniach parafialnych z ambony i w gablotkach, barwnymi i frapującymi afiszami (jeśli to możliwe postarać się o afisze wykonane przez plastyka). W treści ogłoszenia należy podać już hasło TB. Podobnie także na afiszach hasło TB będzie streszczeniem pracy danego roku w parafii w zakresie biblijnym. Rozpoczyna się od hasła podstawowego: „PISMO ŚW. W KAŻDEJ RODZINIE” lub „PISMO ŚW. W KAŻDEJ RODZINIE KATOLICKIEJ”!

Pierwszy TB w parafii ma zaakcentować potrzebę posiadania w rodzinie TEJ NAJPIĘKNIEJSZEJ KSIĘGI ŚWIATA (Chesterton), następny TB położy nacisk na częstsze czytanie Pisma św., stąd hasło może brzmieć: „PISMO ŚW. CZYTANE W RODZINIE W KAŻDĄ NIEDZIELĘ”! Hasło roczne opracowuje się w zależności od potrzeb lokalnych. Należy je potem od czasu do czasu w ciągu roku przypominać z ambony i nawiązywać w stosownym miejscu w kazaniu, konferencji stanowej czy lekcji religii z młodzieżą.

Jak zawsze, tak i w tym przypadku okazałe musi być otwarcie TB. W parafiach wiejskich, gdzie nie ma Mszy wieczornej, otwarcie TB następuje w niedzielę pod wieczór, w miejskich — raczej w poniedziałek wieczorem, gdyż msza wieczorna w niedzielę ma już swój własny program i trudno przedłużać ją jeszcze specjalnym programem biblijnym. Gdyby jednak zaistniały gdzieś racje szczególne za otwarciem w nie-

dziele, należałoby odpowiednio zwięźle połączyć specjalny program TB ze Mszą św. Zasadniczo TB wieczorem przebiega w oderwaniu od Mszy św. i wtedy i tak trwa pełną godzinę, od 18—19 lub od 19—20 (w parafiach wiejskich wcześniej, zależnie od warunków lokalnych). Niezależnie od przebiegu TB wieczorem, można dać wyraz Tygodniowi w rannych nabożeństwach i Mszach św. Niemniej jednak i na wsi i w mieście konieczne są wieczorne nabożeństwa biblijne.

Program wieczornego nabożeństwa biblijnego:

1. Tzw. Intronizacja Pisma św. na ołtarzu — śpiew „Wierzę w Boga”
2. Wykład biblijny (10—15 min.) w ramach danego cyklu
3. Śpiew psalmu (jednego ze znanych z niesporów)
4. Rozważanie biblijne (homilia, konferencja) ok. 15 minut
5. Śpiew jednego lub dwóch psalmów — taca na zakup Pisma św.
6. Czytanie wybranych tekstów Pisma św.
7. Błogosławieństwo N. Sakramentem w puszcze, ewentualnie Komunia
8. Psalm: Boga naszego
9. Komunikaty i ewentualnie krótka nauka nowych psalmów.

Podanym punktom programu należy się wyjaśnienie.

Ogólnie biorąc, program jest tak ułożony, by odbiegał od znanych wiernym nabożeństw, związanych najczęściej z jakąś litanią, co — jak wiemy — jest dosyć stereotypowe, mało ciekawe a nawet nudzące. Program nabożeństwa biblijnego musi być atrakcyjny, jeśli ma wpływać zachęcająco na uczestników i powiększać frekwencję wiernych.

Proponowany program jest już wynikiem doświadczenia i zdaje egzamin. Warto go zatem przeprowadzić, ale można także ten czy inny punkt zmienić, przystosować do warunków lokalnych lub nawet ubogacić w nowe punkty, z czym chętnie zapoznałby się autor tych sugestii i na co uprzejmie oczekuje.

Szczegółowo — do każdego punktu — uwagi były następujące:

Tzw. Intronizacja — to umieszczenie tekstu Pisma św. na ozdobnie nakrytym pulpicie na środku głównego ołtarza, tuż przed Tabernakulum, obok dwóch zapalonych świec. Z zakrystii kapłan, poprzedzony ministrantami, wnosi okazały egzemplarz Pisma św. Kapłan nakręty tuwalnią, obok niego dwóch ministrantów z zapalonymi świecami. Wierni wstają na znak uszanowania i śpiewają „Wierzę w Boga”, wyrażając przez to wiarę w to wszystko, co zawarte jest w Credo a zarazem w Ewangelii. Umieszczenie Pisma św. przed Tabernakulum uwiidacznia i zestawia fakt obecności Chrystusa pod postacią Chleba i Słowa. Intronizacja ta — naturalnie *mutatis mutandis* — wzorowana jest na praktyce soborowej, o czym zresztą donoszono z Watykanu w czasie pierwszej sesji II Soboru Watykańskiego, a co było już praktykowane w czasie poprzednich soborów. Intronizacja wraz ze śpiewem Credo i scenerią światła (poza dwoma świecami obok Pisma św. nie zapala się innych świec — te dopiero na błogosławieństwo — ani światła elektrycznego) robi ogromne wrażenie, wprowadza uczestników od razu we właściwą atmosferę, tak potrzebną do owocnego przeżycia całego nabożeństwa.

Egzemplarz Pisma św. umieszczany na pulpicie powinien być okazały — jeśli to możliwe — zewnętrznie, najpiękniejszy z posiadanych przez kapłana lub pożyczony w parafii, gdyby taki był u kogoś z wiernych. Najlepiej, gdy będzie to Nowe Przymierze, Chrystus w Słowie. Byłoby wskazane użyć do intronizacji jakiś czcigodny, dawno wydany tekst Ewangelii. Zawsze znajdzie się taki tekst w parafii. Daleka analogia, ale — jak wiemy — w czasie obecnego soboru użyto do intronizacji dawny, sprzed ok. 300 laty kodeks, nazwany „Urbinate latino 10”.

Po intronizacji wykład, wygłoszony jasno, zrozumiale, przystępnie. Temat wykładu w ramach cyklu. W pierwszym TB należało by poruszyć sprawę zasadnicze, a więc dać podstawową orientację o księgach Pisma św. Starego i Nowego Przymierza. Można by w TB poświęcić np. trzy pierwsze dni Staremu, pozostałe zaś Nowemu Przymierzu, stąd byłyby „dni SP” i „dni NP”. Podaję dla przykładu:

Dni Tygodnia Biblijnego:	Temat wykładu:
7 IX — Dzień Starego Przymierza	— Znaczenie Starego Przymierza
8 IX — „ „ „	— Księgi SP
9 IX — „ „ „	— Zbawienie ideą centralną SP
10 IX — „ Nowego „	— Ewangelie
11 IX — „ „ „	— Dzieje Apostolskie
12 IX — „ „ „	— Listy Pawłowe
13 IX — „ „ „	— Listy katolickie i Apokalipsa

Wykłady biblijne wygłaszałyby, zależnie od możliwości i zapotrzebowania, kapłani miejscowi lub zaproszeni bibliści. Jeśli to byłoby potrzebne, można by do pomocy użyć tablicy i kredy, nawet epidiaskopu czy filmu. Należałoby także umożliwić uczestnikom notowanie wykładów oraz uwzględnić możliwość zapytania o wyjaśnienie spraw mniej zrozumiałych i niejasnych pod koniec wykładu. Jest to dopuszczalne w kościele, choćby zabranie głosu miało znamiona dyskusji, byle tylko poważnej i rzeczowej.

W następnym TB cykle byłyby bardziej szczegółowe.

Śpiew psalmu — jednego ze znanych z nieszpórów — pozwala uczestnikom wypocząć myślowo i przygotować się do punktu następnego, którym jest rozważanie biblijne, homilia lub konferencja, zależnie od sytuacji. Jeśli w parafii jest dwóch kapłanów, dobrze będzie, gdy przeprowadzi rozważanie inny kapłan. Ważne jest tylko by rozważanie dało raczej przeżycie duchowe wraz z postanowieniem ascetycznym do wypełnienia w dniu następnym, a nie tylko wiedzę biblijną, co było zadaniem wykładu przede wszystkim. Rozważania te mogłyby być powiązane z omawianą w danym dniu tematyką, na tle treści jakiejś księgi lub odstępu jakiegoś rozdziału. Nie jest to jednak warunek konieczny, rozważania mogą odbiegać zupełnie od tematyki dnia, a nawet nie być ujęte w cykl, lecz występować luźno, każde dla siebie jako całość. Najistotniejsze jest tu tylko to, że ma ono sprowadzić działanie, pobudzić do wykonania jakiegoś zadania w stosunku do siebie czy drugich w dniu następnym, a może i na przyszłość.

Po rozważaniu śpiewa się jeden lub dwa psalmy, tak by w czasie śpiewu można było zebrać tacę na kupno Pisma św. dla nowożeńców (daje się je wraz z dedykacją pisaną i usną przy końcu ceremonii ślubnych przy ołtarzu, jak to wprowadzono w parafii św. Tomasza Apostoła w Sosnowcu) lub książek biblijnych, jeśli jest w parafii Biblioteka Parafialna czy też Biblioteka Biblijna. Trzeba wyraźnie podać cel tej kolekty, wtedy wierni chętniej złożą grosz na takie potrzeby.

Z kolei następuje czytanie tekstów Pisma św., związanych raczej z tematyką dnia. Do czytania (około 10 minut) zaprasza się mężczyzn, podając im w przeddzień dany odstęp Pisma św. Należy zaznaczyć im, żeby czytali wolno, głośno i dobitnie. Jeśli jest mikrofon, pouczyć z jakiej odległości. Naturalnie już w wyborze kandydata do czytania należy uwzględnić jego postawę moralną i katolicką w parafii oraz jego uzdolnienia głosowe. W ten sposób unika się zbytecznych komentarzy wiernych, a raczej wywołuje zachwyt, co ułatwia również słuchanie czytanego tekstu i jego zapamiętanie. To zbiorowe czytanie Pisma św. i w do-

datku przez laikat jest także dobrym dalszym przeżyciem danego dnia w Tygodniu Biblijnym.

Po czytaniu błogosławieństwo N. Sakramentem. Poza wartościami rozumowo-emocjonalnymi nabożeństwa uzyskują uczestnicy tak istotne i cenione błogosławieństwo Chrystusowe. Jeśli jest zwyczaj przyjmowania Komunii św., następuje jej rozdanie przy śpiewie psalmu: *Boga naszego i Magnifikat*.

Komunikaty, zwłaszcza zachęta do przyprowadzenia ze sobą choćby jednej czy dwóch osób na jutrzejsze nabożeństwo i ewentualnie nauka nowych psalmów — są ostatnim punktem programu nabożeństwa biblijnego wieczorem.

Do tego wieczorowego przebiegu TB dodać można poranne nabożeństwo — jak to już wspomniano. Choć nie wszyscy, z powodu pracy zawodowej, ale może w pewnej części, mogliby uczestnicy wieczornych nabożeństw przeżyć jeszcze Mszę św. dialogowaną czy recytowaną. Mogliby wysłuchać Lekcji i Ewangelii na dany dzień (można również odczytanie lekcji i Ewangelii włączyć do programu wieczornego, teksty tychże mogłyby służyć do rozważań wieczornych) i poznać pozostałe części zmienne, tworzone z bogactwem tekstów Pisma św.

W ciągu dnia, gdyby pewnym grupom starszego czasu, mogłoby odbywać się czytanie Pisma św. zbiorowe po domach. Szczególnie powinno się pamiętać wtedy o chorych i starszych i dla nich zorganizować chętnych do czytania im Pisma św. domowników lub obcych, o ile sami nie byłoby w stanie czytać. Osoby te przekazywałyby tym ludziom wiadomości zasłyszane w kościele, ułatwiałyby nabywanie Pisma św. i literatury biblijnej, służyły wyjaśnieniem i uwagami, informowałyby o przebiegu TB (przydatne byłyby choćby maszynowe programy z tematami wykładów, rozważań, czytanych odstępów Pisma św. w efektywnych, wykonanych przez plastyka lub uzdolnionego w tym kierunku kogoś innego, okładkach — niezależnie od programu na dużych afiszach przed kościołem).

W ten sposób TB objąłby całą parafię, bo jeszcze jest i młodzież i dzieci, które w ramach nauki religii należałoby zapoznać z TB i w sposób przystępny przedłożyć im pewne zagadnienia. Młodzież natomiast, starszą zwłaszcza, można by zachęcić do brania udziału, choćby w nabożeństwach biblijnych wieczorem.

Zakończenie Tygodnia Biblijnego należałoby urządzić możliwie najuroczyściej, nawet poprosić — jeśli to możliwe — Ordynariusza diecezji lub Biskupa Pomocniczego czy kogoś innego przez co zakończenie zyskałoby na okazałości, a tym samym głębiej utrwaliłoby się w przeżyciach i pamięci wiernych. Byłoby wtedy miejsce na zamknięcie Konkursu Biblijnego, połączone z rozdaniem nagród, a także na otwarcie lub zamknięcie Wystawy Biblijnej, o czym później.

c. d. n.

Sosnowiec

Ks. WACŁAW CHMIELARSKI